

II. část – Období plného rozvoje

7. Druhá návštěva Evropy

Několik týdnů poté, co jsem vyhrál mistrovský turnaj v *Rice Chess club*, jsem odplul do Evropy. Přijali mne na kubánské ministerstvo zahraničí a byl jsem poslán na konzulát do St. Petersburgu, kam jsem přijel v listopadu 1913. Během cesty jsem hrál simultánky v Londýně, Paříži a Berlíně. V Berlíně jsem sehrál také čtyři vážné partie, dvě s Miesesem a dvě s Teichmannem. Hráli jsme je v *Café Kerkau* a všechny čtyři jsem vyhrál. Krátce po mém příjezdu do St. Petersburgu jsem sehrál šest vážných partií – s Aljechinem, Znosko-Borovskim a s Dus-Chotimirskim, dvě s každým. Vyhrál jsem pět a prohrál jednu se Znosko-Borovskim. To byla má první prohra poté, co jsem vyhrál asi třicet vážných partií v turnajích a veřejných vystoupeních. Před velkým turnajem v St. Petersburgu roku 1914 jsem navštívil několik ruských měst a také Vídeň, Paříž a Berlín. Sehrál jsem mnoho vážných partií proti mistrům, kteří proti mně hráli sami nebo konzultačně. Vyhrál jsem osm partií a dvě remizoval. Pak jsem se vrátil do St. Petersburgu, abych se zúčastnil nadcházejícího turnaje, kde jsem se měl poprvé ve své kariéře střetnout s Laskerem. Nejlepší partie, které jsem během těchto několika měsíců sehrál, byly: proti Aljechinovi a Dus-Chotimirskému v St. Petersburgu, proti Nimcovičovi v Rize, proti dr. Bernsteinovi a proti Blumenfeldovi s Pavlovem v Moskvě a proti dr. Kaufmannovi s Fährdlichem ve Vídni. Tyto partie jsou uvedeny níže.

18. Capablanca – Dus Chotimirskij, St. Petersburg 1913

Španělská hra

1. e4 e5 2. Jf3 Jc6 3. Sb5 a6 4. Sa4 Jf6 5. 0-0 Se7 6. Ve1 b5 7. Sb3 d6 8. c3 Ja5 9. Sc2 c5 10. d4 Dc7 11. Jbd2 Jc6 12. Jf1

Dnes bych pravděpodobně hrál 12. d5, ovšem tah v textu hrával úspěšně dr. Em. Lasker a další mistři.

12... cxd4 13. cxd4 Sg4

Černý volí toto pokračování místo 13... Jxd4 nebo 13... exd4 s úmyslem dosáhnout útoku, protože to více odpovídá jeho stylu hry.

14. d5 Jd4 15. Sd3 0-0 16. Se3 Vac8

Sem měl černý jít druhou věží.

17. Sxd4 exd4 18. a4 Db6 19. axb5 axb5

Pokud by černý hrál v 16. tahu 16... Vfc8, pak by teď obě jeho věže ovládaly volné sloupce. V tomto případě by plán bílého, který začíná příštím tahem, nebyl tak účinný a je otázkou, zda by byl vůbec možný.

Tuto pozici by měl čtenář pečlivě prostudovat. Bílému je zřejmé, že černý chce hrát Jf6-d7 s následujícím Jd7-e5 nebo Jd7-c5-a4, přičemž v některých případech vynutí postup bílého pěšce „b“. Pak černý postaví střelce na f6 a za pomoci pěšce d4 se mu nakonec podaří obsadit jezdcem pole c3. Díky takto koordinovaným figurám bude tísnit bílou pozici tak, že by se bílý již neměl ze sevření dostat. Proti tomuto plánu musí bílý postavit vlastní plán, který bude muset vyvrátit plán černého ve všech ohledech. Pokud se to bílému podaří uskutečnit, měl by získat převahu, protože v dlouhodobém horizontu by měl být schopen soustředit dostatek sil proti pěšcům d4 a b5 a alespoň jednoho z nich získat. Průběh partie ukáže, jak to bílý realizoval.

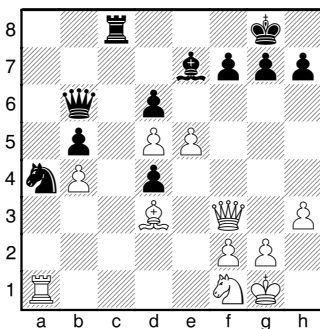
20. h3! Sxf3 21. Dxf3 Jd7 22. Vec1! Jc5

Bílý nejen černému v uvedeném manévru nebrání, ale navíc ho svádí, aby šel jezdcem na a4.

23. b4! Ja4

Partii sledovali kromě slabších mistrů i dva přední světoví hráči, kteří si mysleli, že jsem umožnil soupeři dosáhnout vyhraného postavení. Ti neviděli můj 25. tah, který měl zvrátit průběh bitvy. Pokud by černý nyní hrál 23... Jxd3, následovalo by 24. Dxd3 Vc3? 25. Vxc3 dxc3 26. Je3 Sf6 27. Jc2 s následujícím Va1-a5 a bílý stojí lépe. Pravděpodobně nejlepším pokračováním černého by bylo 23... Jxd3 24. Dxd3 Sf6.

24. Vxc8 Vxc8 25. e5!

25... g6

Bílý hrozil 26. Df5. Pokud by černý hrál místo tahu v textu 25... Vf8, pak by byl v budoucnu k tahu g7-g6 stejně přinucen.

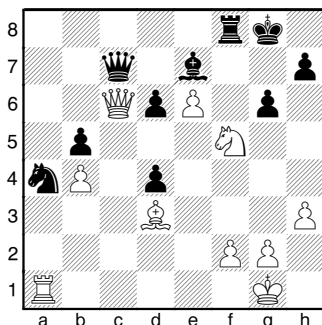
26. e6 Vf8 27. Jg3! Db7

Po 27... fxe6 by následovalo 28. Dg4 s hrozbami Sd3xg6 a Dg4xe6+. Ve všech následujících variantách se jezdec zapojí do hry s nesmírnou silou.

28. Jf5! fxe6

Lepší by bylo 28... Kh8, ale i tehdy by měl bílý po 29. De4 vyhrát. Černý celou dobu usiloval vzít pěšce e6 a nyní si myslí, že k tomu nastal čas, ale ve skutečnosti tím jen urychlí výhru bílého.

29. dxe6 Dc7 30. Dc6!

Cílem tohoto tahu je ovládnutí pole e8 a to buď dámou a střelcem, nebo, po výměně dam, jen střelcem z d7, kde bude podporovat postup volného pěšce „e“.

30... Dd8 31. Jxe7+ Dxe7 32. Sxb5 Jc3 33. Dd7 Dxd7 34. Sxd7 Vb8

Nebo 34... Jd5 35. Vd1 Vf4 36. g3 Ve4 37. Sc6 Ve5 38. Vxd4 Je7 39. Vxd6.

35. e7

A černý se po několika tazích vzdal.

19. Capablanca – Aljechin, St. Petersburg 1913

Dámský gambit

1. d4 d5 2. c4 c6 3. e3 Jf6 4. Jf3 e6 5. Jbd2

To bílý hraje s myšlenkou brání na c4 jezdcem ve chvíli, kdy černý bude hrát d5xc4. Tak by ovládl pole e5.

5... Jbd7 6. Sd3 Se7

Obvykle černý vyvíjí tohoto střelce na d6, ale Aljechin považoval tah v textu za lepší, a proto ho v této partii hrál.

7. 0-0 0-0 8. Dc2

To hrál bílý bez přemýšlení, aby se vyhnul obvyklým variantám, ale doporučit se to nedá. Nejpřirozenějším pokračováním by bylo 8. b3.

8... dxc4 9. Jxc4 c5

Tento tah měl černý hrát před výměnou pěšců.

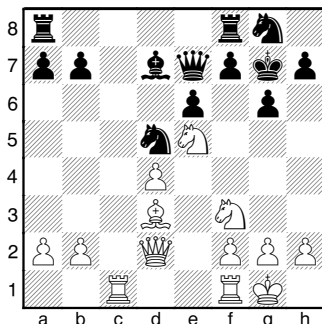
10. Jce5 cxd4 11. exd4 Jb6 12. Jg5

Tím bílý nutí černého hrát 12... g6, což oslabí jeho královské křídlo a vytvoří tam díry pro bílého střelce.

12... g6 13. Jgf3

Tím bílý uvolňuje cestu svému černopolnému střelci. Mohl také hrát 13. De2 a v případě 13... Dxd4 odpovědět 14. Jgf3 s následujícím 15. Sh6 a 16. Jg5 se silným útokem.

13... Kg5 14. Sg5 Jbd5 15. Vac1 Sd7 16. Dd2 Jg8 17. Sxe7 Dxe7

18. Se4!

Tento tah jsem zvažoval velmi dlouho. Vypadá velmi jednoduše a neškodně, ale ve skutečnosti je základem celého útoku na pozici černého. Situace na šachovnici je taková, že střelec bílého je málo aktivní, zatímco jezdec na d5 je základní figurou obrany černého. Proto je nezbytné vyměnit zcela neužitečného střelce za velmi důležitého jezdce. Ovšem detailní analýza tohoto tahu by zabrala příliš mnoho místa, což by nemuselo být zcela pochopitelné, a proto ji nechávám na čtenáři.

18... Sb5 19. Vfe1 Dd6 20. Sxd5 exd5 21. Da5

Bílý nyní ovládl pole c7, což partii rozhodne. Pokud by se ho černý snažil pokrýt pomocí 21... Sc6, následovalo by 22. Jxc6 a brzy by ztratil pěšce, protože bílý by byl schopen zkoncentrovat dostatečné síly k zisku jednoho z pěšců „c“ a „a“. Je třeba poznamenat, že hlavním problémem černého v celé střední hře je jeho neschopnost ovládat černá pole.

21... a6 22. Dc7! Dxc7 23. Vxc7 h6

Bílý hrozil pomocí Jf3-g5 zaútočit na pěšce f7, přičemž by také hrozil šach na e6.

24. Vxb7 Vac8 25. b3 Vc2 26. a4 Se2 27. Jh4

To je rozhodující úder. Černý střelec už nekryje pole d7, takže jeho král nemůže jít na f6 kvůli Je5-d7+. Černý tak nemůže nijak krýt pěšce svého královského křídla. Mohl se tedy již vzdát.

27... h5 28. Jhxg6 Ve8 29. Vxf7+ Kh6 30. f4 a5 31. Jh4

A černý se vzdal v 35. tahu.

Index partií

Rejstřík Capablancových soupeřů

Aljechin – 19	Kaufmann – 23
Bernstein – 11, 21, 24	Kline – 15
Black – 28	Kostić – 33
Blumenfeld – 20	Marshall – 7, 8, 9, 10, 31
Corzo y Prinzipe – 1, 2, 16	Molina – 14, 26
Davidson – 6	Nimcovič – 22, 25
Dus Chotimirskej – 18	Pavlov – 20
Fähndrich – 23	Raubitschek – 3, 4
Ferguson – 6	Ruiz – 26
Fox – 5	Scott – 35
Chajes – 17, 27	Schröder – 29
Illa – 13	Yates – 34
Janowski – 12, 30, 32	

Rejstřík zahájení

Španělská hra – 4, 5, 6, 8, 11, 17, 18, 27, 28, 31, 34	Francouzská hra – 23
Hra čtyř jezdců – 22, 25	Dámský gambit – 7, 9, 10, 12, 14, 19, 21, 24, 29, 30, 35
Skotská hra – 20	Dámským pěšcem – 2, 13, 15
Ruská hra – 33	Staroindická – 16
Královský gambit – 3, 26	
Vídeňská hra – 1	

Obsah

Capablancova Šachová kariéra.....	3
Předmluva autora	5
I. část.....	6
1. Úvod	6
2. Zápas s Corzem.....	8
3. Roky 1906–1908.....	12
4. Zápas s Marshallem	17
5. Období evoluce	27
Turnaj v San Sebastiánu roku 1911	27
6. Přejídné období.....	35
Národní mistrovský turnaj v New Yorku	39
Mistrovský turnaj v Havaně	40
Mistrovský turnaj v <i>Rice Chess club</i>	43
II. část – Období plného rozvoje.....	45
7. Druhá návštěva Evropy	45
Velký mezinárodní turnaj v St. Petersburgu r. 1914.....	58
8. Další vystoupení až k Riceovu memoriálu.....	64
Mistrovský turnaj v New Yorku	67
Mistrovský turnaj – Riceův memoriál	70
9. Další události až do mistrovského turnaje Manhattanského šach. klubu	77
10. Zápas s Kostičem a hastingký kongres Vítězství	84
Hastingký kongres Vítězství	87
Závěr	92
Index partií.....	94
Obsah	95